

ЕТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УТРИМАННЯ ВІДГОДІВЕЛЬНОГО ПОГОЛІВ'Я СВИНЕЙ ЗАЛЕЖНО ВІД ЩІЛЬНОСТІ ЇХ ПОСАДКИ В УМОВАХ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

Петруша Є.З., д.с.-г. наук, професор, Нагорний С.А., к.с.-г. наук, доцент
(Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. Петра Василенка)

Наводяться етологічні особливості утримання відгодівельного поголів'я свиней залежно від щільності їх посадки в умовах промислового комплексу.

Актуальність роботи. Перехід свиначарства на промислову основу і застосування в цій галузі сучасного технологічного устаткування дозволяє значно знизити витрати ручної праці на свинокомплексах. Однак ще недостатньо використані резерви, які полягають у створенні тваринам умов, що цілком відповідають їх фізіологічним потребам. На великих промислових комплексах застосовують цілорічну безвигульну систему утримання, яка обмежує рухливість тварин, відсутня інсоляція, що негативно впливає на їх продуктивність.

Відгодівля свиней є заключним етапом у виробництві свинини на комплексах із закінченим циклом виробництва і складає основну частину в структурі стада і займає більше 60 % робочих приміщень і споживає 70 % загальної кількості кормів. Поряд з організацією нормованої, науково – обґрунтованої годівлі на результати відгодівлі суттєво впливають і умови утримання. Свиней на відгодівлі утримують групами, розмір яких, щільність постановки, вирівняність тварин за живою масою є основними складовими частинами організації відгодівлі свиней.

Поведінка – один з найважливіших показників виявлення всіх відхилень у здоров'ї та продуктивності тварин. Значення наукових досліджень про поведінку тварин, включаючи і сільськогосподарських, підкреслюють вчені

Ф. Гаркавий і Н. Носков. Широке застосування етологічних знань у практиці дає змогу створити комфортні умови утримання і підвищити продуктивність тварини та зменшити витрати різних кормів на одиницю продукції .

Питання щільності розміщення має велике значення при всіх сучасних технологіях утримання тварин. З підвищенням щільності постановки і обмеженням індивідуального простору домінують тварини захищають свій життєвий простір в огорожених місцях, біля напувалок, на кормових площадках, а тварини низького рангу поступаються їм. Стрес, який виникає у тварин низького рангу, призводить до зниження продуктивності і резистентності організму [1].

Поведінка тварин під час годівлі, напування та відпочинку, їх здоров'я та санітарний станка станка в значній мірі залежать від розміру групи, її складу та щільності розміщення свиней.

Відпочивають свині лежачи на боці, рідше – сидять, при чому тіло тварин знаходиться на задніх кінцівках, щільно притиснутих паралельно тулубу, а передні служать точкою опору. Розміщення тварин меншими групами сприяє більш спокійній обстановці і кращому комфорту, що благоприємно впливає на продуктивність тварин [3].

В зв'язку з цим метою наших досліджень було вивчення основних елементів поведінки свиней на відгодівлі залежно від щільності їх розміщення.

Методика досліджень. Дослідження виконували на промисловому комплексі «Малинський бекон», Малинського району, Житомирської області потужністю 27000 ц. свинини на рік.

Реакцію поведінки вивчали на відгодівельному поголів'ї свиней (400 голів), живою масою 60 – 80 кг шляхом групового хронометражного спостереження за методикою А.А. Бондаря [2], з фіксуванням дій тварин, з використанням власної азбуки, у вигляді певних знаків через кожні 15 хвилин з 7-00 ранку до 17-00 вечора у липні місяці, тобто за 10 годин. Враховували такі основні елементи поведінки: тривалість стояння, лежання, споживання корму, пиття води, тривалість руху (ходіння, гра, бійки, біг).

Дослідження проводили в приміщенні № 1 (90м x17,4м), яке складається із 4 ізольованих секцій по 16 станків у кожній. Утримання на частково – щільній підлозі з годівлею «досхочу» сухими комбікормами із бункерних самогодівниць TUBE-O-MAT, які також обладнані і сосковими автонапувалками. Поголів'я було розподілене на IV групи із розрахунку площі станка на 1 голову: I – 2,2 м², II -1,14 м², III – 0,9 м², IV – 0,7 м².

Результати досліджень. В результаті досліджень було встановлено (табл. 1), що тривалість відпочинку і споживання кормів знаходяться в прямій залежності від площі розміщення на 1 голову. Так, свині I групи споживають корми довше в 1,3 рази, а лежать відпочивають на 4 %, порівняно із тваринами IV групи.

Таблиця 1 – Тривалість основних елементів поведінки відгодівельних свиней, залежно від чисельності та щільності їх розміщення

Група тварин	Середня кількість тварин в станку	Площа на 1 гол., м ²	Елементи поведінки, %/гол				
			Стоять	Лежать	Сидять	Споживають корми	Рухаються
I	10	2,2	14,3	76,85	1,04	6,53	1,28
II	18,8	1,14	11,8	74,62	2,58	5,27	5,7
III	23,5	0,9	11,29	74,35	2,82	5,19	6,35
IV	30,3	0,7	10,93	73,78	1,16	5,16	8,97

Збільшення витрат часу на споживання кормів і відпочинку у тварин I групи пояснюється зменшенням їх рухливої активності, порівняно із тваринами II – ї, III – ї та IV – ї груп відповідно в 4,5, 4,9 та 7 рази. Компенсація моціону в цій групі відбувається за рахунок проявлення його пасивної форми, тобто у стоячому положенні. Так тварини I групи проводять більше часу стоячи на 21,2

%, 26,6 % та 30,8 %, порівняно із тваринами II – ї, III – ї та IV – ї груп відповідно.

Висновки:

1. Етологічні дослідження є одним із основних критеріїв при створенні комфортних умов для утримання відгодівельного поголів'я.

2. Щільність розміщення тварин суттєво впливає на прояви основних елементів добової поведінки, а саме: зменшення питомої площі на 1 голову призводить до зростання швидкості споживання кормів добового раціону та підвищенню їх рухливої активності.

Список літератури

1. Петров К.С., Ілієв Н.А., Іванов Н.Н. Ергономія, етологія і гігієна промислового тваринництва. К.: Урожай.-1981. с. 129.

2. Бондарь А.А. Методические рекомендации по изучению и использованию показателей поведения молочного скота для совершенствования технологии содержания. – Харьков, 1989. - С. 6 – 11.

3. Гауптман Я., Чумлиски Б., Душек Я. Этология сельскохозяйственных животных/ пер. с чешского Б.Н. Пакулева – м.: Колос.-1977 С. 129 – 130.

Аннотация

Этологические особенности содержания откормочного поголовья свиней в зависимости от плотности их посадки в условиях промышленного комплекса

Петруша Е.З., Нагорный С.А.

Приводятся этологические особенности содержания откормочного поголовья свиней в зависимости от плотности их посадки в условиях промышленного комплекса.

Abstract

Ethological features keeping the number of pigs feeding depending on the density of planting an industrial complex

E. Petrusha, S. Nagornij

We give ethological features keeping the number of pigs feeding depending on the density of planting an industrial complex.